

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο λαϊκισμός της γλώσσας

1§ Μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, συνεχίζουμε επίμονα να αναζητούμε τα αίτια της δραματικής κατάρρευσης της χώρας. Πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας ανίκανης πολιτικής τάξης, ενός διεφθαρμένου πολιτικού συστήματος, μιας οικονομικής κακοδιαχείρισης, ενός στρεβλού μοντέλου ανάπτυξης, ή των ασυμμετριών της ευρωζώνης; Αν και οι παραπάνω προτεινόμενες ερμηνείες προσφέρουν, περισσότερο ή λιγότερο, ορθές επεξηγήσεις, νομίζω ότι παραγνωρίζουν τη σημασία ενός ακόμη παράγοντα- τον λαϊκισμό της γλώσσας.

2§ Παρακολουθώντας τους εκπροσώπους των περισσότερων πολιτικών κομμάτων και κάθε είδους πολιτολογούντες να εκτοξεύουν σε αλλήλους τα βέλη τους από την πλούσια φαρέτρα του λαϊκισμού, δεν μπορεί κάποιος παρά να παρατηρήσει τον παράλληλο βηματισμό των αδιεξόδων του πολιτικού συστήματος και της έκπτωσης του πολιτικού λόγου, βαθμιαία και καθ' όλη τη διάρκεια της μεταπολιτευτικής περιόδου.

3§ Η παραπάνω πρόταση δεν είναι καινούργια. Ο βρετανός συγγραφέας Τζωρτζ Όργουελ στο κλασικό του δοκίμιο «Η πολιτική και η αγγλική γλώσσα» (1946) υπογραμμίζει τη σύνδεση του πολιτικού χάους της εποχής του με την παρακμή της γλώσσας. Ανάμεσα στις αδυναμίες του πολιτικού λόγου ξεχωρίζει η αναφορά του στις «χωρίς νόημα λέξεις». Ελευθερία, δημοκρατία, δικαιοσύνη, πρόοδος, αλλά και φασισμός, τυραννία και αντίδραση, αποτελούν πολύπαθους όρους που χρησιμοποιούνται με γενικόλογο και καταχρηστικό τρόπο, απογυμνωμένοι από κάθε νόημα που θα μπορούσε να τους προσδώσει κάποια ουσιαστική χρησιμότητα στην πολιτική συζήτηση.

4§ Φυσικά, οι ισοπεδωτικές γενικεύσεις και οι απλουστευτικές κατηγοριοποιήσεις δεν είναι πάντοτε αθώες, καθώς εξυπηρετούν πολιτικές σκοπιμότητες. Τούτη τη φορά ανατρέχουμε στη σκέψη του Μαξ Βέμπερ. Όπως γράφει ο σπουδαίος Γερμανός κοινωνιολόγος στη Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών «η χρήση των αδιαφοροποίητων συλλογικών πλαισίων του καθημερινού λόγου είναι πάντα το κάλυμμα για τη σύγχυση της σκέψης και της δράσης. Πραγματικά, πολύ συχνά είναι ένα εργαλείο εξωραϊσμού και εξαπάτησης».

5§ Ο λαϊκισμός δεν είναι τίποτε άλλο παρά ο ολοκληρωτισμός της γλώσσας. Επικαλύπτοντας τις επιμέρους διαφοροποιήσεις στόχων και συμφερόντων, αποτελεί μια μορφή πολιτικής επικοινωνίας που συσκοτίζει το πραγματικό πολιτικό διακύβευμα. Η επικράτηση του λαϊκισμού σηματοδοτεί το τέλος της πολιτικής, καθώς είτε ενισχύει την αποστασιοποίηση και την πολιτική απάθεια, είτε οδηγεί στην αναζήτηση εξω-πολιτικών τρόπων έκφρασης, με προφανείς συνέπειες για τη σταθερότητα του πολιτικού συστήματος. Αν μη τι άλλο, αυτή η τακτική βολεύει τους πρόθυμους απολογητές του κυρίαρχου πολιτικού και οικονομικού μοντέλου, καθώς εμποδίζει την ανάδειξη των επιμέρους πολιτικών ευθυνών και συγκαλύπτει την ανυπαρξία ή την απροθυμία εφαρμογής νέων ιδεών και προτάσεων. Τελικά, η διέξοδος από την κρίση περνά υποχρεωτικά μέσα από την αναβάθμιση του πολιτικού μας λόγου. Η προεκλογική περίοδος που ξεκινά σύντομα, υπό το βάρος των κρίσιμων επιλογών που έχουμε μπροστά μας, αποτελεί την κατάλληλη ευκαιρία να αρχίσουμε να μιλούμε απλά, κατανοητά και (επιτέλους!) πολιτικά.

Σκάλκος Δ., www.athensvoice.gr, 06.03.2012, διασκευασμένο

2° ΚΕΙΜΕΝΟ

Νέοι και πολιτική

1§ Συχνά οποιαδήποτε αναφορά στους νέους και την πολιτική, συνεπάγεται την σχέση δύο αντιθετικών πόλων, σαν η ύπαρξη του ενός να καταργεί αυτομάτως τον άλλο. Υπ' αυτό το πρίσμα αναιρούμε εκ των προτέρων, την παρουσία των νέων σε οποιαδήποτε συμμετοχή ή παρέμβαση πολιτικού χαρακτήρα. Και αυτό γιατί θεωρούμε ότι η σχέση των νέων με την πολιτική, είναι μια σχέση οργής που καταλήγει στην απάθεια και στην απόρριψη. Γενικοί αφορισμοί και αόριστοι χαρακτηρισμοί περιγράφουν συχνά άδικα και αβασάνιστα τη νέα γενιά θεωρώντας την απολίτικη, συχνά ανιστόρητη και κυρίως παθητική στις τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις. Η σημερινή νέα γενιά για πολλούς αγνοεί τα μεγάλα πολιτικά γεγονότα των τελευταίων δεκαετιών. Σύμφωνα με έρευνες περιορίζεται σε συντηρητικές επιλογές, περνά τον περισσότερο χρόνο της στο διαδίκτυο, στερείται πολιτικής σκέψης και παρακολουθεί τις εξελίξεις αδύναμη να παρέμβει και να εκφράσει την επαναστατικότητα και την ορμή της σκέψης της.

2§ Μια πιο διερευνητική ματιά, όμως, μας επιτρέπει, να ερμηνεύσουμε την πραγματικότητα πιο κριτικά και χωρίς στεγανά, καταρρίπτοντας μια σειρά από μύθους γύρω από τους νέους και την πολιτική. Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε να δημιουργούνται με πρωτοβουλίες των νέων, μικρές και μεγάλες οργανωμένες ομάδες. Οι ομάδες αυτές προσπαθούν να συμμετάσχουν δημιουργικά στο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Οι νέοι δεν διστάζουν να αρθρώνουν έναν εναλλακτικό, δημιουργικό αλλά και καταγγελτικό λόγο και να διεκδικούν μεγαλύτερη και ισότιμη παρουσία στην πολιτική και συμμετοχή στα κοινά.

3§ Ο μύθος της απολιτικοποίησης, της πολιτικής απάθειας και της αποϊδεολογικοποίησης της νέας γενιάς υπονομεύεται από την ίδια την πραγματικότητα και τις τρέχουσες εξελίξεις. Σήμερα, η νεολαία δεν διστάζει να εκφράσει πολιτική άποψη

και να παρέμβει διεκδικώντας το αυτονόητο: να αναπτύξει οργανωμένη δράση, να εκφράσει την άποψή της για την πολιτική και να αντικαταστήσει το ατομικό με το συλλογικό, αλλά και το τετριμμένο με το όραμα. Η νέα γενιά δεν μένει στο περιθώριο των εξελίξεων. Γίνεται και πάλι ένα ζωντανό κομμάτι της κοινωνίας και αναλαμβάνει ευθύνες, διαμαρτύρεται, αντιδρά και ζητά δικαίωμα στο όνειρο. Ενδιαφέρεται για τα προβλήματα της κοινωνίας.

4§ Οι νέοι δεν είναι παθητικοί πολίτες. Προβληματίζονται για τα πολιτικά ζητήματα, απαιτώντας μια σχέση εμπιστοσύνης με την πολιτική. Οι νέοι επιστρέφουν. Και όταν το δυναμικότερο κομμάτι της κοινωνίας είναι «παρών», μπορούμε να αισιοδοξούμε για ένα καλύτερο μέλλον.

Βάσω Κόλλια, Πολιτικός Επιστήμων, Πρώην Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων

3^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Το ποίημα ανήκει στη δεύτερη ποιητική συλλογή του καρδιολόγου και λογοτέχνη Ανέστη Μωυσιάδη «Κραυγή Χρόνου».

Ο λαϊκιστής

Διαλέγει λέξεις, φράσεις και νοήματα
και χτίζει έναν κόσμο ιδανικό.
Απαλλαγμένος από τύψεις και ανομήματα,
βαδίζοντας σε δρόμο ονειρικό.

Ανοίγει δρόμους και ξεφεύγει απ' το παρόν
και διαρκώς επικαλείται παρελθόν και μέλλον.
Παρότι φαίνεται ως "παλαιών αρχών" ,
εν τούτοις για πολλούς είν' ένας ήλιος ανατέλλων.

Αλλάζει θέσεις με ευκολία περισσή,
πάντα προφασιζόμενος το εθνικό συμφέρον.
Κι αν η πολιτική του δεν γίνει αποδεκτή,
θα διατείνεται πως "φταίει η Ευρώπη των εταίρων".

Σκορπά χαμόγελα προς όλους τους ανθρώπους,
κρύβοντας έντεχνα τον "άλλο" του εαυτό.
Και είναι βέβαιο με τους καλούς του τρόπους,
το πρόσωπό του σύντομα να γίνει αγαπητό.

Έτσι με άνεση μπορεί να πορευτεί,
ακολουθώντας δρόμους τεθλασμένους.
Μάσκες αλλάζοντας συχνά, αν χρειαστεί,
πλανεύοντας φτωχούς και αδικημένους!

Και είναι πιθανό με αμφίσημη μορφή,
στην ιστορία να γραφεί ως "ο Πολιτικός με ήθος".
Και τ' όνομά του θα αναφέρεται πολύ,
κι ας ήταν όλη του η ζωή ένας μεγάλος μύθος!

Ανέστης Ν. Μωυσιάδης

ΘΕΜΑ Α

A1. Να παρουσιάσεις συνοπτικά στους συμμαθητές σου το περιεχόμενο της δεύτερης και της τρίτης παραγράφου του **2^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ** (60-70 λέξεις).

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσεις ή να διαψεύσεις, με βάση το **1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ**, τις παρακάτω περιόδους λόγου, γράφοντας στο τετράδιό σου, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**:

α. Ο λαϊκισμός της γλώσσας αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην οικονομική κρίση.

β. Η παρακμή της γλώσσας έχει ως αποτέλεσμα οι λέξεις να χάνουν το νόημά τους και έτσι να συντελούν στην πρόκληση πολιτικών προβλημάτων.

γ. Οι πολιτικές σκοπιμότητες εξυπηρετούνται από τη χρήση συλλογικών πλαισίων του καθημερινού λόγου.

δ. Ο λαϊκισμός της γλώσσας συνδέεται με τον ολοκληρωτισμό, καθώς αποκρύπτει την ανάδειξη των πραγματικών υπευθύνων και δεν προωθεί ούτε προάγει νέες ιδέες και προτάσεις.

ε. Ο πολίτης μπορεί να συμβάλει στην αναβάθμιση του πολιτικού λόγου με την προσεκτική επιλογή των εκπροσώπων του.

Μονάδες 10

B2α. Στη δεύτερη και στην τρίτη παράγραφο του **1^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ** να εντοπίσεις ένα χωρίο στο οποίο γίνεται από τον συντάκτη επίκληση στην αυθεντία (4 μονάδες). Να αιτιολογήσεις τη χρήση του συγκεκριμένου μέσου (4 μονάδες).

B2β. Στην πρώτη παράγραφο του **1^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ** χρησιμοποιείται μία ερώτηση. Να αιτιολογήσεις τη χρήση της ως προς τον σκοπό και τη λειτουργία της (7 μονάδες).

Μονάδες 15

B3α. Να εντοπίσεις στο **2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ** τρία στοιχεία, που πιστοποιούν ότι το κείμενο είναι άρθρο. Να παραθέσεις τα αντίστοιχα χωρία (6 μονάδες).

B3β. Πώς συνδέεται νοηματικά η πρώτη με τη δεύτερη παράγραφο του **2^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ**; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου (4 μονάδες).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σου, το βασικό θέμα του **3^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ**; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με αναφορά σε τουλάχιστον τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποια συναισθήματα και σκέψεις σου προκαλούνται από την ανάγνωση του ποιήματος;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε ομιλία σου στη βουλή των εφήβων (350-400 λέξεις) αναφέρεσαι στους λόγους που κάποιοι νέοι απομακρύνονται από την πολιτική και προτείνεις τρόπους ενίσχυσης της πολιτικής αγωγής τους.

Μονάδες 30

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μολύβι μόνο για σχέδια, διαγράμματα και πίνακες.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μια (1) ώρα και δεκαπέντε (15) λεπτά μετά τη διανομή των θεμάτων.

Σας ευχόμαστε επιτυχία!!!